

ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι θέλουσιν ἀπαλλαγῆ καὶ ἀναλάβει ἐκ τῆς τυφλώσεως, ἣτις ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτῶν, ὡς λαοῦ, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς παρ' αὐτῶν ὡς ἔθνους ἀπορριψεως τοῦ Μεσσίου. Τοιοῦτοτρόπως ἐπίσης τὸ νόημα τοῦ ἀνωτέρω χωρίου περιορίζεται καὶ ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὴν Ἀδαμιαίαν καταστροφὴν. Ὁ Θεὸς θέλει ὅπως πάντες οἱ ἄνθρωποι σωθῶσιν, οὐχὶ μόνον ἀπὸ τῆς δικαίας θανατικῆς καταδίκης τὴν ὁποίαν ἀπήγγειλε, καὶ ἣ ὁποία συνετόμευσε τὴν δοκιμασίαν τοῦ Ἀδάμ (τοῦτο δ' ἐπετέλεσεν ἤδη ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ), ἀλλὰ θέλει ἐπίσης ὅπως πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀναλάβωσι καὶ ἀναρρώσωσιν ἀπὸ τῆς ἀγνοίας καὶ τυφλώσεως διὰ τῆς ὁποίας ὁ Σατανᾶς, ἀπὸ τῆς πτώσεως καὶ ἐφεξῆς, ἐσκότισε τὸν νοῦν αὐτῶν: «Ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγᾶσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ». (Β. Κορθ. δ'. 4) Ὁ Θεὸς θέλει ὅπως πάντες σωθῶσιν οὕτως ἀπὸ ὅλης τῆς σειρᾶς τῶν δεινῶν, ἅτινα ἀπορρέουσιν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀρᾶς, ὅπως ἔλθωσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας. Διὰ τὸ ὅμως θέλει τὸ τοιοῦτον; Πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως, ἔχοντες οἱ ἄνθρωποι σαφῆ γνῶσιν τῆς ἀληθείας, δυνηθῶσι νὰ κάμωσι τὴν ὁσον τὸ δυνατὸν καλλιέραν χρῆσιν τῆς νέας διὰ τὴν ζωὴν δοκιμασίας, τῆς ἐξασφαλισθείσης ὑπὲρ αὐτῶν διὰ τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσίας τοῦ Λυτρωτοῦ αὐτῶν. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ καὶ διεκπεραίωσιν τοῦ σκοποῦ τούτου τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὅτι ὁ Λυτρωτῆς θέλει ἐγκαθιδρύσει τὴν Χιλιετῆ αὐτοῦ Βασιλείαν, ἣτις θέλει δέσει πρῶτον τὸν Σατανᾶν (περιορίσει πάσας τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιδράσεις) καὶ ἀκολούθως ἀπαλλάξει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς τυφλώσεως αὐτοῦ, — ὡς εἶναι γεγραμμένον, ὅτι — «Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν τυφλῶν θέλουσιν ἀνοιχθῆ». (Ἡσα. λε'. 5). Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον, ὅπως **δηλ.** ἡ νέα δοκιμασίας ἀποβῆ εὐνοϊκῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, διέταξεν ὁ Θεὸς ἐν τῷ σχεδίῳ Αὐτοῦ ἵνα τὸ ἔργον τῆς δοκιμασίας ταύτης ἐκτελεσθῆ βαθμιαίως καὶ διαρκέσῃ ἐπὶ χίλια ἔτη.

Ἡ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΔΕΝ ΕΔΕΣΜΕΥΘΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΛΥΤΡΟΥ.

Ἡ ἀξίωσις ὅτι ὁ Θεὸς διατελεῖ ὑπόχρεως, δυνάμει τῆς ἰδίας αὐτοῦ Δικαιοσύνης ὅπως ἀποκαταστήσῃ πάντα ἄνθρωπον, εἶναι ἕτερον λάθος. Τοῦναντίον εὐρίσκομεν ὅτι ὁ Θεὸς οὐδεμίαν ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν : Ὁ Θεὸς ἐπώλησεν ἀπλῶς τὸ γένος ἡμῶν εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις, ὡς προεῖδομεν, « ἠγόρασεν » ἡμᾶς διὰ τοῦ τιμίου αὐτοῦ αἵματος. Ὁ οὐράνιος Πατὴρ οὐδεμίαν εὐθύνην ἀνέλαβεν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπινου γένους — δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τι μὲ τὸ ἀνθρώπινον γένος οὐδὲ προτίθεται μάλιστα νὰ κρίνῃ αὐτοὺς ὅπως ἴδῃ ἐὰν οὗτοι θὰ δειχθῶσιν ἀξιοὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἢ οὐ : ἀπεναντίας, διαβεβαιούμεθα ὅτι ὅλον τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν Υἱόν, ὅστις ἠγόρασε τὸ γένος, καὶ συνεπῶς εἶναι Κύριος τοῦ γένους, διδάσκαλος, ἐξουσιαστής, ἰδιοκτῆτης, Κριτής, Προφήτης, Ἱερεὺς, Βασιλεὺς, καὶ ὅστις, συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον τοῦ Πατρός, μέλλει νὰ ταῦτίσῃ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ τὸ μέγα ἔργον τοῦ φωτισμοῦ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν εὐπειθῶν.

Τὸ γεγονός ὅμως ὅτι ὁ Οὐράνιος Πατὴρ ἐπαφῆκεν ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν δὲν συνεπάγεται οἰανδήποτε ἔλλειψιν ἐνδιαφέροντος ἐκ μέρους αὐτοῦ, ἀλλὰ ἡ βουλὴ αὐτοῦ εἶναι οὕτως διατεθειμένη ὥστε ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Νόμου Αὐτοῦ. Οἱ θεῖοι νόμοι εἶναι ἀκαμπτοι, καὶ οὐδεμίαν παραχώρησιν ἐπιτρέπουσι δι' οἰονδήποτε βαθμὸν ἀτελείας ἢ ἁμαρτίας διότι οἱ νόμοι οὗτοι ἐγένοντο διὰ τέλεια ὄντα : διότι ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατὴρ οὐδέποτε ἐδημιούργησέ τι ἀτελές. Ὅτι δῆποτε προέρχεται ἐξ ἀτελείας ἢ ἁμαρτίας, τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα ἐκφυλισμοῦ μετὰ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ. Ἐὰν ἤθελεν ἀνεχθῆ τὴν ἁμαρτίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ διαπραγματευθῆ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν ἀτελεῆ ἄνθρωπον, τὸ τοιοῦτον ἤθελεν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα (1) ὅτι πάντες ἤθελον ταχέως

καταδικασθῆ ὡς ἀτελεῖς καὶ ἀνάξιοι, ἧ (2) ὁ Θεὸς ἤθε-
 λεν ἀντιπαρέλθει καὶ παραλείψει τὸ νὰ καταδικάσῃ τὰ πται-
 σματα ἡμῶν, καὶ συγχωρήσῃ τὰς ἀτελείας ἡμῶν, τὸ ὁποῖον
 ἤθελεν εἶσθαι κατὰ παράβασιν τῶν νόμων τοῦ κράτους αὐτοῦ.
 Τούτου ἔνεκα εἶναι διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἐπίσης
 διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ νόμων ἀπαραβιάστων,
 τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Πατὴρ παρέδωκεν ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γέ-
 γος εἰς χεῖρας τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Λυτρωτοῦ τοῦ γένους. Ὁ
 Ἰησοῦς δύναται νὰ πολιτευθῆ πρὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων
 οὕτως ὥστε νὰ δειχθῆ ἑλπίμων (οὐχὶ δίκαιος) πρὸς τοὺς
 ἀτελεῖς καὶ τελειότητα ἐκζητοῦντας ἀνθρώπους, μέχρις οὗ
 θὰ ἔχη προαγάγῃ αὐτοὺς βῆμα πρὸς βῆμα μέχρι τελειότητος,
 κατὰ τὸ τέλος τῆς Χιλιετηρίδος, — ὅποτε, ἐκεῖνοι οἴκτινες θὰ
 ἔχωσιν ὑπακούσει εἰς τὸν μέγαν Προφήτην θὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ
 μεταφερθῶσι καὶ δοθῶσιν ἀπὸ τῶν Μεσιτικῶν αὐτοῦ χειρῶν
 εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς, ὡς ἀφιχθέντες διὰ τοῦ Χριστοῦ
 εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ θείου κανόνος ἐπιδοκιμαζομένην τελειότητα-
 ἐνῶ πάντες οἱ λοιποὶ θέλουσιν ἐξολοθρευθῆ εἰς τὸν Δεύτερον
 θάνατον. (Πράξ. γ'. 23). Ἐξ ἀπόψεως δὲ τοῦ γεγονότος,
 καθ' ὃ καὶ μετὰ τὴν ἐξάλειψιν ἀκόμη τῶν ἐν τῷ παρελθόντι
 ἁμαρτημάτων ἡμῶν, αἱ ἐν τῷ παρόντι ἀτέλειαι ἡμῶν
 δύναται νὰ ἐπιφέρωσιν ἐφ' ἡμῶν νέαν θανατικὴν καταδίκην
 ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης τοῦ Πα-
 τρὸς — εἶναι ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ἡμῶν
 κατὰ τῆς ματαίας καταναλώσεως τῶν παρὰ τοῦ Χριστοῦ
 χορηγηθέντων ἡμῖν εὐκαιριῶν, λέγων, «Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν
 εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος» (Ἐβρ. ι'. 31). Ἡ πρὸς τοὺς ἁ-
 μαρτωλοὺς διάταξις τῆς θείας πολιτείας οὐδὲν ἔλεος γνωρί-
 ζει εἰμὴ ἐν τῷ Χριστῷ καὶ διὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἔργου
 Αὐτοῦ τῆς Καταλλαγῆς καὶ ἀποκαταστάσεως ὡς Μεσίτου ἡ
 μῶν: Ἐκτὸς τῆς τοιαύτης ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ
 οἱ νόμοι αὐτοῦ εἶναι ἀυστηροτάτη Δικαιοσύνη, οὐδεμίαν ἀνε-
 χόμενοι συγκατάβασιν, καὶ ἔτοιμοι νὰ καταναλώσωσιν ὡς
 πῦρ πᾶν τὸ ἐλαττωματικόν.

Τίς δὲν δύναται νὰ ἴδῃ ὅτι ἐὰν ὁ Θεὸς ἠδύνατο νὰ ἐνερ-
 γήσῃ ἀπενθειίας πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, καὶ συγχωρῶν αὐ-

τῶν τὰς ἁμαρτίας, ν' ἀποδεχθῆ τὰς ἀρίστιας αὐτῶν προσπαθείας, ἔστωσαν αὐταὶ καὶ ἀτελεῖς, οὐδεμία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη Λυτρωτοῦ, οὐδὲ νέας διαθήκης ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ; Πρὸς τούτοις, ἕκαστος ἐκ τῶν ἀγίων ἀγγέλων θὰ ἠδύνατο κατ' ἀκολουθίαν νὰ εἴπῃ, ἐὰν ἤθελεν— Ὁ Θεὸς συνεχώρησε μίαν ἁμαρτίαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος φυσικῶς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ δειχθῆ ὀλιγώτερον ἐλεήμων ἀπέναντι ἡμῶν. Τούτου ἔνεκα, ἐὰν ἐπιθυμῶμεν, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ διαπράξωμεν μίαν ἁμαρτίαν, καὶ ἐπαφεθῶμεν εἰς τὴν συγχώρησιν τοῦ θείου ἐλέους διὰ ταύτην, βέβαιοι ὄντες ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἤθελεν ἀπορρίψει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς μετ' αὐτοῦ ἐπικοινωνίας ἔνεκα τούτου. Τοιοῦτοτρόπως δὲ, καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα θὰ ὑπῆρχε κίνδυνος διαπράξεως ἁμαρτίας ἐκ μέρους ἐκείνων, οἵτινες δὲν εἶχον ἤδη ἀναμικθῆ εἰς αὐτήν. Ἐκαστος δὲ, ὅστις ἤθελεν ἀποτολμήσει οὕτω ν' ἁμαρτήσῃ, ὑπολογίζων ἐπὶ τοῦ θείου ἐλέους, καὶ μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν θείαν δικαιοσύνην καὶ τὸν θεῖον νόμον πρὸς δικαιολόγησιν μιᾶς ἁμαρτίας, καὶ ὅστις ἤθελεν οὕτω συγχωρηθῆ, ἤθελεν ἀποτελέσει ἕτερον ἐπιχείρημα τοῦ διὰ τί ἕκαστος ἐκ τῶν ἀγίων ἀγγέλων νὰ μὴ δοκιμάσῃ τὴν ἁμαρτίαν καὶ λάβῃ ἀκολούθως τὴν θείαν συγχώρησιν. Ἐχόντες ταῦτα ὑπ' ὄψιν, δὲν ἐκπληροσόμεθα ὅτι ὁ Θεὸς, πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἰδίων αὐτοῦ πλασμάτων, ὡς ἐπίσης πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ εὐαρέσκειαν, κρίνει καὶ ἀποφασίζει ὅτι οὐδὲν κατώτερον τῆς τελειότητος θέλει ἀναγνωρίσει εἰς οἶονδήποτε ἐκ τῶν πλασμάτων αὐτοῦ, καὶ ἀνακηρύσσει τὴν Δικαιοσύνην ὡς τὴν βάσιν τοῦ θρόνου του. — Ψαλμ. πθ'. 14.

«ΟΥΔΕ ΓΑΡ ΟΝΟΜΑ ΕΣΤΙ—ΕΝ ΩΙ ΔΕΙ ΣΩΘΗΝΑΙ ΗΜΑΣ».

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως λοιπὸν ταύτης, κατανοοῦμεν ὑπὲρ ποτε σαφῶς καὶ εὐκρινῶς ὅτι πάντα τὰ θεῖα ἐλέη, τὰ ἀφορῶντα τὸ πεπτωκὸς γένος, προσφέρονται αὐτῷ ἐν τῷ Χριστῷ καὶ διὰ τοῦ Χριστοῦ— ὅτι ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατὴρ οὐδὲν ἔλεος αὐτοῦ προσφέρει ἀτομικῶς ἢ ἀνεξαρτήτως τοῦ Υἱοῦ

εἰς οὐδένα, καὶ ὅτι οὐδὲ ὄνομα ἐστὶν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον, ἐν τῷ δεῖ σωθῆται ἡμᾶς». (Πράξ. δ'. 12). Κατανοοῦμεν δ' ἐπίσης ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Σωτῆρος δὲν συμπληρώθη ἀπλῶς διὰ τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ γένους, ἀλλ' ὅτι μετὰ τὴν ἐξαγορὰν τῶν ἀνθρώπων παρίσταται ἀνάγκη ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς Μέγας Ἰατρός εἰς αὐτοὺς, θεραπεύων αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀσθενειῶν τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἀποκαταστήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ζωὴν, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν τελειότητα τῆς φύσεώς των' καὶ τοιοῦτοτρόπως, τέλος; διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀποκαταστάσεως, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν χιλιῶν ἐτῶν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, προετοιμάσῃ ὄσους ἠθέλον ὑπακούσει εἰς αὐτὸν καὶ παραστήσῃ αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς κατὰ τὸ τέλος τῆς Χιλιετηρίδος, ἐν ἀπολύτῳ τελειότητι.

Ἐξετάζοντες λοιπὸν περὶ τοῦ Μεσίτου, εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου ἐτέθη «πᾶσα ἐξουσία» ὅπως σώσῃ, ἐρωτῶμεν ἐὰν προτίθεται ὅπως πάντες οἱ λελυτρωμένοι σωθῶσιν αἰωνίως ἢ οὐ, ἢ ἐὰν ἔθεσεν ὄρια καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο. Εὐρίσκομεν δὲ ὅτι αἱ Γραφαὶ ἀποφαίνονται σαφῶς ὅτι ὑπάρχουσιν ὄρια ἐπὶ παραδείγματι, ὅποταν ὁ Χιλιετῆς αἰὼν περιγράφηται ὡς ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ Ἀδαμιαία ἀρὰ θέλει ἀρθῆ, καὶ δὲν θὰ ἐνεργῇ πλέον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ καθ' ὃν δὲν θὰ λέγηται πλέον ἢ παροιμία «οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακας καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἡμωδίασαν, διακηρύττεται ἐπίσης ὅτι πᾶς ἀποθνήσκων θέλει ἀποθνήσκῃ τότε διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἁμαρτίαν καὶ οὐχὶ διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἄλλου (Ἱερμ. λά. 29, 30). Εὐρίσκομεν ἐπίσης ὅτι ὅταν ὁ Κύριος θὰ δεσπόσῃ μετὰ τῶν ἐθνῶν, «οἱ πονηρευόμενοι θέλουσιν ἐξολοθρευθῆ». (Ψαλμ. λζ'. 9). Ὡσαύτως εὐρίσκομεν ὅτι ὁ Απόστολος Πέτρος, ὁμιλῶν περὶ τῶν «καιρῶν αὐτῶν τῆς ἀποκαταστάσεως», τοῦ Χιλιετοῦς δηλ. αἰῶνος, διακηρύττει ὅτι τότε «ἔσται πᾶσα ψυχὴ, ἣτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ Προφήτου [τοῦ Χριστοῦ ἐν δόξῃ, Κεφαλῆς τε καὶ σώματος] ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ» — διὰ τοῦ Δευτέρου Θανάτου. (Πράξ. γ'. 19—23). Ἄλλος δὲ τις τῶν ἀποστόλων ἀναφέρων τὸν ἴδιον τύπον, λέγει: «Ἀθειήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρῶν ἀποθνήσκει..... πόσω δοκεῖτε χείρονος ἀξι-

ἀνθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγήσαμενος, ἐν τῷ ἡγιασθῆ [ἐγένετο εὐπρόσδεκτος τῷ Θεῷ— ἐδικαιώθη,] καὶ τὰ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;..... Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος». «Ἐκουσιως γάρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, [τὴν γνῶσιν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ, εἰς ἣν ὁ Θεὸς θέλει ὅπως πάντες ἔλθωσί ποτε] οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία [ἢ διὰ τὴν Ἀδαμιαίαν ἀμαρτίαν ἐξιλεωτικὴ θυσία δὲν θὰ καλύψῃ ἐκούσια ἀμαρτήματα διαπραχθέντα ἐναντίον τοῦ φωτὸς καὶ τῆς γνώσεως], φαβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως [ἀνταποδόσεως] καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους». — Ἐβρ. ι'. 26 — 31.

Ἐν τῶν ἀνωτέρω καταδεικνύεται ἡμῖν σαφῶς ὅτι οἱ ὑπεναντίοι τοῦ ἀντιτύπου τοῦ Μωϋσέως [τοῦ Χριστοῦ ἐν δόξῃ] θέλουσιν καταβροχθισθῆ ἢ ἐξολοθρευθῆ κατὰ πολὺν δριμύτερον τρόπον ἢ ἐκεῖνοι οἵτινες ἠναντιώθησαν εἰς τὸν Μωϋσῆν. Ἄλλ' ἐὰν οἱ ἐναντιωθέντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐτιμωρήθησα διὰ θανάτου, τίτι τρόπον οἱ εἰς τὸν Χριστὸν ὑπεναντίοι μέλλουσι νὰ τιμωρηθῶσιν ἀκόμη δριμύτερον καὶ αὐστηρότερον; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀποκρινόμεθα ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως ἐπιβληθεὶς θάνατος ἐπέδρασεν ἀπλῶς ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς ἀπομενούσης Ἀδαμισίας ζωῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς πραγματικῆς υπάρξεως ἢ ψυχῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς προέθειο ν' ἀπολυτρώσῃ καὶ ἀπελύτρωσε διὰ τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος ὁμως, ὅστις μετὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἑαυτοῦ ἀπολυτρώσεως ἀρνεῖται νὰ ὑπακούσῃ τὸν ἀντιτυπικὸν Μωϋσῆν, θέλει τιμωρηθῆ μᾶλλον αὐστηρῶς, καθ' ὅσον οὐχὶ μόνον θέλει ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, τὴν ὑπαρξιν ἢ ὄντοτήτά του αἰωνίως, καὶ ταύτην ἄνευ οὐδεμίᾳς ἐλπίδος ἀνακτήσεως, — διότι οἱ τοιοῦτοι καὶ πάντες οἱ ὑπεναντίοι, θέλουσι καταναλωθῆ ὡς στυπῖον, ὡς ἄκανθα καὶ τρίβολοι, ὡς ἄχθος τῆς γῆς.

Παρομοίως, δι' ὄλης τῆς Καινῆς Διαθήκης ἢ ἐπὶ τοῦ ζηήματος τούτου μαρτυρία εἶναι πειστικὴ καὶ ὀριστικὴ, ὅτι ὁ κατὰ τῆς ἀμαρτίας νόμος τοῦ Θεοῦ θέλει ριζικῶς ἐφαρμο-

σθῆ ὑπὸ τοῦ Μεσίτου, καὶ οὐ ἡ μόνη ἐξαίρεσις τῆς ἀπολύτου τοῦ νόμου τούτου ἐφαρμογῆς, θὰ ἦναι αἱ ἀδυναμῖαι καὶ ἡ ἄγνοια τοῦ λαοῦ οὐ δὲ, καθ' ὅσον αἱ τε ἀδυναμῖαι καὶ ἡ ἄγνοια θέλουσιν θεραπεύεσθαι καὶ ἐκλείπει κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀποκαταστάσεως, αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ νόμου τῆς δικαιοσύνης θέλουσιν καταστῆ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιτακτικώτεροι, μέχρι οὗ, τέλος, ἡ κρίσις δι' ἧς ὁ Κύριος Ἰησοῦς θέλει δοκιμάσει πάντας τοὺς εἰσεύει ἀπομένοντας κατὰ τὰ τὸ τέλος τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, δὲν θὰ ἦναι ὀλιγώτερον ὀξυτέρα ἢ δοκιμαστικώτερα τῆς τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός: ὑπὸ τὴν δοκιμασίαν δὲ ταύτην θὰ καταδικασθῶσιν εἰς τὸν Δεύτερον θάνατον πάντες ὅσοι εἴτε διαπράττουσι τὴν ἁμαρτίαν ἢ συμπαθοῦσι πρὸς αὐτὴν ὑπὸ οἵανδήποτε μορφῇ ἢ καθ' οἵανδήποτε βαθμόν. Τῶν ἀξίων δὲ ἐκ τοῦ γένους ἀφικθέντων πλέον τότε εἰς τελειότητα διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀποκαταστάσεως, αἱ ἀπαιτήσεις τῆς Δικαιοσύνης θέλουσι διατελεῖ ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς δικαιοσύνης, ἐν λόγοις, ἐν πράξεσί τε καὶ στοχασμοῖς.

Δυνάμεθα δὲ νὰ ἐννοήσωμεν οὕτω τοιοῦτοτρόπως τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θέλει γείνει ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἐν τῷ οὐρανῷ — λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν οὐ (1) εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ ὅπως πάντες ἀπαλλαγῶσι τῆς Ἀδάμιας ἀρᾶς, καὶ ἀχθῶσιν εἰς γνῶσιν τῆς ἀληθείας (2) οὐ εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ ὅπως αἰώνιος ζωὴ δοθῆ εἰς πάντας τοὺς εὐπειθεῖς (3) οὐ εἶναι ἐξίσου θέλημα Θεοῦ ὅπως «πάντες οἱ ἀπειθεῖς ἐξολοθρευθῶσιν ἐκ τοῦ λαοῦ». Ἡ μορφὴ δὲ αὕτη τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ θέλει γίνεσθαι ἐπὶ γῆς ἐπίσης, καὶ οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ αὐτήν.

Τινὲς συνεπέρανον οὐ, ἀφοῦ τὸ ἀντίλυτρον προσεφέρθη πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως σύμπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐπανορθωθῆ ἐκ τῆς Ἀδάμιας παραβάσεως, ἐπεται οὐ, ὅ,τι δέον νὰ προσδοκῶμεν ὡς ἀποτέλεσμα διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος, εἶναι στιγμιαία τις ἀποκατάστασις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν τελειότητα. Ἡ τοιαύτη ὁμως προσδοκία οὔτε Γραφικὴ εἶναι οὔτε λογικὴ. Οὐδὲν ἐν ταῖς Γραφαῖς ὑπαινίσσεται οὐ τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως θέλει εἶσθαι στιγμιαῖον, ἀλλ' οὐ, ὅτι,

τοῦναντίον, τὸ ἔργον τοῦτο θέλει εἶσθαι βαθμιαῖον. Ἡ τάσις δὲ τοῦ προσμένειν στιγμιαίαν ἀποκατάστασιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν ἀπόλυτον τελειότητα εἶναι ἀποτέλεσμα ψευδοῦς τινος συλλογισμοῦ παρὰ τινων, οἵτινες κρίνουσιν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν θὰ ἠδύνατο δεόντως νὰ τευθῆ ὑπὸ δοκιμασίαν δι' αἰωνίαν ζωὴν, ὑπὸ ἐξίσου εὐνοϊκᾶς περιστάσεις πρὸς τὰς τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, εἰμὴ ἀφοῦ προτερον γείνη τέλειον, ὡς ἐκεῖνος θὰ ἀποδείξωμεν ὅτι τὸ οὕτω σκέπτεσθαι εἶναι ὄλως ἐσφαλμένον, — ὅτι οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ ὑποσιῶσι πολὺ μᾶλλον εὐνοϊκωτέραν δοκιμασίαν καθ' ὃν χρόνον οὗτοι θὰ εἶναι εἰσέτι ἀτελεῖς. Οὗται ὑποθέτουσιν ὅτι αἱ ἀδυναμῖαι καὶ ἀτελεῖαι αἵτινες εἶναι κοιναὶ εἰς ὄλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, συνεπεία τῆς πτώσεως, ἤθελον εἶσθαι ἀνυπέρβλητα προσκόμματα, ἅτινα ἤθελον ἐμποδίσει τοὺς λελυτρωμένους τοῦ νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὸν θεῖον νόμον θὰ ἴδωμεν ἐντιούτοις ὅτι ἡ προμήθεια τοῦ Θεοῦ ἀνταποκρίνεται ἀφθόνως εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς περιστάσεως. Ἀποκρινόμεθα ὁμως ὅτι, ὄλως τοῦναντίον ἐὰν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν γένει ἐπανεφέρετο καὶ πάλιν εἰς τὴν τελειότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, οἶαν εἶχεν ὁ Ἀδάμ διὰ στιγμιαίας ἀποκαταστάσεως, τὸ τοιοῦτον ἤθελε συνεπάγεσθαι ὅτι: —

(1) Ὡς τέλεια ὄντα οὗτοι ἤθελον εἶσθαι ὑπὸ χρεοὶ νὰ τηρήσωσι τὸν τέλειον νόμον τοῦ Θεοῦ τελείως, καὶ οὐδεμία θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ δι' αὐτοὺς δικαιολογία, ὡς οὐδεμία τοιαύτη ἴσχυσε διὰ τὸν Ἀδάμ. Ἐνῶ δὲ ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν τοῦ ἀνθρώπινου γένους θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποσιῶσι τὴν τοιαύτην δοκιμασίαν εὐνοϊκῶς, ἔνεκα τῆς ὁποίας λαμβάνουσιν ἐν τῷ παρόντι πείρας τῆς ἁμαρτίας, καὶ τῶν ὁποίων ὑπὸ ταύτην μανθάνουσι μαθημάτων, ἐντιούτοις, δεόν νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τοῦ γένους ἤθελον εἶσθαι τόσον ἀκριβῶς ὑστεροῦν ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ποινῆς αὐτῆς, ὅσον ὑστέρει καὶ ὁ Ἀδάμ διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἀπέθανεν εἰς τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ὑπόλοιπον, μέγα μέρος αὐτοῦ ἀπέθανε σχετικῶς ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μεταξὺ δικαίου καὶ ἀδίκου διαφορᾶς καὶ διακρίσεως.

(2) Τὸ τοιοῦτον διάβημα ἤθελεν, εἰς μέγιστον τοῦλάχιστον βαθμόν, ματαιώσῃ τὸ μέγα μάθημα τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον ἐπι ἕξ χιλιάδας ἔτη ἤδη, περὶ τῆς ἀμαρτωλότητος τῆς ἀμαρτίας, καὶ τῆς ἀπαρεσκείας αὐτοῦ κατὰ ταύτης διότι ἡ πλειονότης τῆς ἀνθρωπότητος ἐλαχίστην σχετικῶς ἔλαβε μέχρι τοῦδε γνῶσιν τῆς δικαιοσύνης. Ἡ πλήρης δὲ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα διδασκαλία θέλει συμπληρωθῆ διὰ τῶν ἐκ τῆς ἀντιθέτου ὄψεως τοῦ ζητήματος μαθημάτων, διὰ τῆς σοφίας καὶ ὠφελείας τῆς δικαιοσύνης, τὰ ἐκ τῶν ὁποίων μαθήματα θὰ ἐναποτυπωθῶσιν εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα.

(3) Ἐὰν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπεκαθίστατο σιγμαιίως, ἤθελεν εἰσθαι αὐτόχρομα νέον γένος, διὰ τὸ ὁποῖον πᾶσα ἡ πεῖρα καὶ τὰ ἐκ ταύτης μαθήματα, ἀχεικῶς, ἤθελον ἀπολεσθῆ διότι οὐδὲν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἤθελε δυνηθῆ, τέλειον αὐτὸς ὄν, μετὰ τελείων ἰδιοτήτων καὶ δυνάμεων, νὰ συνταυτίσῃ ἑαυτὸν πρὸς τὸ ὄν τὸ ὁποῖον εἶναι ἤδη κάτοχον τοιούτων ἀτελῶν ἰδιοτήτων καὶ δυνάμεων ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ νήπια, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἦλθον εἰς γνῶσιν καὶ ἑαυτῶν ἀκόμη, οὐδ' ἡ ἐλαχίστη συνταυτίσις θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ. Τοιοῦτοτρόπως, ὄθεν, ἐὰν τοῦτο ἦτο τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ θὰ ἠδύνατο ἐξίσου νὰ δημιουργήσῃ ἑκατομμύρια ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων κατ' ἀρχάς, ἐν τῇ Ἐδέμ, καὶ νὰ δοκιμάσῃ πάντος αὐτούς, ὅπως υἰοθετήσῃ σχέδιον τὸ ὁποῖον ἤθελε θέσει ἑκατομμύρια εἰς παρομοίαν θέσιν, διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως, ἄνευ οὐδεμιᾶς οἰασθήποτε ὠφελείας ἐκ τῆς παρούσης πείρας τῆς ἀμαρτίας.

(4) Ἐὰν ἕκαστον ἄτομον ἀπεκαθίστατο οὕτω σιγμαιίως εἰς τὴν τελειότητα, οὐδεμία ἤθελεν ὑπάρξει εὐκαιρία πρὸς ἐνέργειαν διὰ τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τοῦ Κυρίου αὐτῆς, ὡς σπέρματος τοῦ Ἀβραάμ, ὅπως εὐλογήσῃ τὸν κόσμον, καὶ ἐκπληρώσῃ ἀπέναντι αὐτοῦ τὸ ὑπόργημα τοῦ «Βασιλείου ἱερατεύματος». (Γαλατ. γ'. 16, 29). Ἡ θεία δὲ προμήθεια τοιούτου «Βασιλείου ἱερατεύματος» ὑπονοεῖ ἀδυναμίαν, ἀτέλειαν ἐκ μέρους ἐκείνων τοὺς ὁποίους οἱ ἱερεῖς μέλλουσι νὰ βαηθήσωσι καὶ διδάξωσι, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων μέλλουσι νὰ

δεχθῶσι θυσίαν καὶ προσφορὰς περὶ ἁμαρτίας, καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους οὗτοι μέλλουσι νὰ προσφέρωσιν ἔλεος καὶ συγχώρησιν ἁμαρτιῶν. Οὐδεμία θέσις ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ δι' ἓν τοιοῦτον ἱερατεῖον, ἐὰν τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ ἤθελεν εἶσθαι σχέδιον σιγμιαίας ἀποκαταστάσεως, κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἔλευσιν.

(5) Ἐὰν ἡ ἀποκατάστασις ἐπρόκειτο νὰ εἶναι σιγμιαῖον ἔργον, πρὸς τι νὰ ὀρισθῶσιν χίλια ἔτη ὡς «καιροὶ ἀποκαταστάσεως», ἐνῶ ἐν καὶ μόνον ἔτος θὰ ἦτο ἀρκετὸς χρόνος διὰ τὴν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην τελειότητα ἀποκατάστασιν, καὶ διὰ τοιαύτην δοκιμασίαν, οἷα ἐκείνη ἦν διῆλθεν ὁ Ἀδάμ ;

(6) Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἐφέροντο σιγμιαίως εἰς τὴν ἀπόλυτον τελειότητα, τὸ τοιοῦτον ἤθελεν ὑπεμφαίνειν ὅτι δὲν ὑπῆρχε χῶρος δι' ἔλεος διὰ τὰς ἐκουσίας, τὰς μεμελετημένας καὶ ἐκ προθέσεως πεπραγμένους ἁμαρτίας. Πρὸς τούτοις, ἕκαστον ἄτομον τὸ ὁποῖον ἤθελεν ὑποπέσει εἰς παράβασιν ἤθελεν ἀτομικῶς ὑπαγάγει ἑαυτὸν εἰς καταδίκην θανάτου, ὡς ἐκουσίως ἁμαρτήσας, καὶ οὐδεμία διὰ τοὺς τοιούτους ἀπολύτρωσις ἤθελεν εἶσθαι δυνατὴ : ἀνομοίως δὲ πρὸς τὴν περὶπτωσιν τοῦ Ἀδάμ, ἔνθα, «διὰ τῆς παρακοῆς ἑνὸς ἀνθρώπου», ὀλόκληρον γένος ἐβάστασε τὰς συγεπείας, καὶ ἄλλος τέλειος ἄνθρωπος ἐγένετο ὁ λυτρωτὴς τοῦ γένους ἐκείνου, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἕκαστον ἄτομον ἤθελεν εἶσθαι ὁ προσωπικὸς παραβάτης, καὶ ἤθελεν **προσωπικῶς** ὑπάγεσθαι ὑπὸ τὴν θανατικὴν καταδίκην. Πρὸς ἐκ νέου ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τῆς ποιηῆς, καὶ μιᾶς ἀκόμη παραβάσεως, ἤθελεν ἀπαιτηθῆ καὶ μία ζωὴ διὰ μίαν ζωὴν, διὰ πάντα ἀτομικὸν παραβάτην : ἐν ἑκατομμύριον παραβατῶν θὰ ἀπῆται ἐν ἑκατομμύριον θυσιαστικῶν θανάτων ἐκ τῶν τελείων καὶ ἀγίων, ἐὰν αἱ ἁμαρτίαν αὐτῶν ἔδει νὰ ἐξιλεωθῶσιν ὁ Θεὸς ὁμῶς ἀφοῦ ἔκαμε **πλήρη** ὑπὲρ πάντων προμήθειαν ἐν τῷ Χριστῷ, οὐδεμίαν ἄλλην ἔκαμε προμήθειαν δι' ἄλλην περαιτέρω θυσίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Οὐδὲ θὰ ἠδύναντο οὗτοι, ἀποκατασταθέντες ἅπαξ εἰς τὴν τελειότητα διὰ τοῦ Χιλιετοῦ, νὰ ἔχωσιν ἀξίωσιν διὰ τι περαιτέρω ὑπὸ τὴν ἀξιομισθίαν τῆς θυσίας αὐτοῦ, διότι θὰ εἶχον λάβει πάντα τὰ εὐλογητὰ ἀπο-

τελέσματα, ὅσα τὸ ἀντίλυτρον αὐτοῦ ἀπέβλεπε νὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ ἐξησφάλισεν ὑπὲρ αὐτῶν. Οὐδεμία ἐπὶ πλεον μερὶς ἤθελεν ἀπομείνει δι' αὐτοὺς ἐν τῇ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίᾳ, ἐὰν οὗτοι ἔλαβον ἅπαξ πλήρη ἀποκατάστασιν.

Ἄλλ' ἄς ἐξετάσωμεν ἀφ' ἐτέρου τὴν λογικότητα τοῦ θείου σχεδίου περὶ βαθμιαίας ἀποκαταστάσεως, προχωρούσης κατ' ἀναλογίαν τῆς προόδου τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν καταλλαγὴν, τὴν συνδιαλλαγὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Πλάστην καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ, — καὶ τὰς ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὠφελείας καὶ εὐλογίας τοῦ τοιούτου σχεδίου.

(1) Πάντες μέλλουσι νὰ ἐξεγερθῶσιν ἐκ τοῦ Ἀδάμιαίου θανάτου, ὡς ἐξ ὕπνου, δυνάμει τοῦ δοθέντος ἀντιλύτρου. Τοῦτο δὲ θέλει εἶσθαι τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὰς εὐλογίας τῆς ἀποκαταστάσεως. Τότε δὲ οὗτοι θὰ διατελῶσιν ὑπὸ τὴν φροντίδα, τὴν εὐθύνην καὶ ἐπίβλεψιν τοῦ Βασιλείου ἱερατεύματος, ἢ ἐκ τῆς ἁμαρτίας κτηθεῖσα πειρατῶν ὁποίων, καὶ ἢ νίκη ἦν κατάγουσι κατὰ τῆς ἁμαρτίας κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα τοῦ Εὐαγγελίου, θὰ καταρτίξῃ καὶ παρασκευάζῃ αὐτοὺς δεόντως ὅπως ὦσιν ὑπομονητικοὶ καὶ βοηθητικοὶ πρὸς ἐκείνους ἐπὶ τῶν ὁποίων οὗτοι μέλλουσι νὰ βασιλεύσωσιν ὡς Βασιεῖς, ὡς ἐπίσης καὶ ἱερεῖς. — Ἀποκλ. ε'. 10.

Ἡ ταυτότης δὲ τῆς ἀτομικότητος αὐτῶν θέλει διατηρηθῆ, λόγῳ τοῦ ὅτι ἕκαστος αὐτῶν μέλλει νὰ ἐξεγερθῆ εἰς τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς συνθήκας ὑπάρξεως; τὰς ὁποίας ἀπώλεσεν ἐν τῷ θανάτῳ. Τὰ διάφορα δὲ βήματα τῆς προχωρήσεως ἢ προόδου ἐκάστου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ αἱ ἀδυναμῖαι τοῦ παρόντος καιροῦ, θέλουσι χρησιμεύσει ὡς ὠφελιμώτατα μαθήματα εἰς αὐτὸν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ εὐεργετήματα τῆς δικαιοσύνης. Τοιοῦτοτρόπως δὲ, βῆμα πρὸς βῆμα θέλει ἀνυψῶσει τὸ ἀνθρώπινον γένος πρὸς τὴν τελειότητα ὁ μέγας Λυτρωτῆς, τὸ ὁποῖον γένος θέλει ἐπιτελέσει προόδους πρὸς τὴν τελειότητα, κατ' ἀναλογίαν τῆς **Θελήσεως** τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ πρὸς τοῦτο ὅσοι δὲ δὲν θελήσωσι νὰ προσδεύσωσι, μεθ' ὅλας τὰς γνώσεις καὶ εὐκαιρίας αἵτινες μέλλουσι νὰ παρασχεθῶσι τότε εἰς αὐτοὺς, μετὰ ἑκατονταετῆ εἰς τοῦτο δοκιμασίαν αὐτῶν, θὰ ἐξολοθρευ-

θῶσιν ἐκ γῆς ζώντων, εἰς τὸν δεύτερον θάνατον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐλπίδος περὶ μελλούσης ἐπανόδου ἢ ἀνορθώσεως αὐτῶν καὶ εὐκαιρίας διότι ἔχοντες εἰς χεῖρας αὐτῶν τὴν εὐκαιρίαν, καὶ λαβόντες ἀρκετὴν γνῶσιν τοῦ τί ἐστὶν δίκαιον καὶ ἄδικον, ἀπελάκτισαν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, καθ' ὅσον ἠδιαφόρεσαν ν' ἀκολουθήσωσι τὰς ὁδηγίας καὶ διδασκαλίας τοῦ μεγάλου Προφήτου, καὶ ἠρνήθησαν νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὴν λεωφόρον τῆς ἀγιότητος. (Ἑσα. ξε'. 20, λε'. 8). Ἐν τούτοις, ὡς ὁ Προφήτης καταδεικνύει, ἀποθνήσκοντες οὗτοι εἰς ἑκατὸν ἐτῶν ἡλικίαν θὰ θεωρῶνται ἀπλῶς ὡς παιδιά, διότι πάντες οἱ θέλοντες νὰ προσδεύσωσι δέον νὰ ἐξακολουθήσωσι ζῶντες τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος.

(2) Λαμβάνων ὁ κόσμος τὰ βήματα ταῦτα πρὸς τὰ ἄνω, ἐν τῇ λεωφόρῳ τῆς ἀγιότητος, κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα, καίτοι θὰ εἶναι εἰσέτι ἀτελής, θὰ διατελῆ ἐν τούτους **καλυπτόμενος εἰδέτι ὑπὸ τῆς ἀξιωμαθίας τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσίας**, ἐνῶ, ταυτοχρόνως, θὰ διδάσκηται καὶ **μανθάνη** πολὺτα μαθήματα, καὶ θὰ καλλιερῆ διαφόρους ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ πνεύματος: Τὰ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ παραπτώματα, ἢ ἐλλείψεις, συνεπείᾳ ἀπερισκεψίας, ἢ ἐξ ἀφορμῆς ἀποπειρῶν πρὸς δοκιμασίαν ἄλλων μεθόδων, θὰ καταλογίζονται εἰσέτι ὡς ἀποτελοῦντα μέρος τῆς Ἀδαμιαίας αὐτῶν ἀδυναμίας, καὶ ὡς τοιαῦτα θὰ συγχωρῶνται διὰ χεῖρὸς τοῦ Μεγάλου Ἱερέως.

Τὸ νὰ ἀξιῶι δὲ τις ὅτι, εἴτε ἡ φυσικὴ τελειότης ἢ ἡ τελειότης κατὰ τὴν γνῶσιν εἶναι ἀναγκαῖα ἐφόδια πρὸς δοκιμασίαν διὰ αἰώνιον ζωὴν ἢ αἰώνιον θάνατον, ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἄρνησιν τοῦ ὅτι ἡ Ἐκκλησία διατελεῖ ἤδη οὕτως ὑπὸ δοκιμασίαν ἐνῶ πᾶς δὲν δύναται ἢ ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου Γραφικὴν μαρτυρίαν: Ἀλλ' οὕτε θὰ εἶναι οὐσιώδεις τοιαῦται τελειότητες διὰ τὴν δοκιμασίαν τοῦ κόσμου. Οἱ ἄνθρωποι θὰ ἀχθῶσιν οὕτως, ὡς ἡμεῖς, πρῶτον εἰς γνῶσιν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, πρὶν πᾶσα ἄλλη δοκιμασία καταστῆ δυνατὴ τὴν γνῶσιν δὲ ταύτην ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη ὅτι θέλουσι λάβει ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν **κάλυ-**

ψιν τῶν κληρονομικῶν αὐτῶν ἀδυναμιῶν, ἐνῶ θὰ διατε-
λῶσιν ὑπὸ δοκιμασίαν, καὶ οὗτοι θὰ ἔχωσι τὸ ἴδιον ἔνδυμα
τῆς εἰς ἡμᾶς καταλογιζομένης δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ, τὸ
ὁποῖον ἤδη καλύπτει ἡμᾶς, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Εὐαγγελίου,
ἐνῶ τρέχομεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ
ἀγῶνα.

(3) Αἱ Γραφαὶ παριστιῶσι τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα ὡς τὴν
Ἡμέραν τῆς Κρίσεως διὰ τὸν κόσμον, λέγουσαι, «Ὁ
Θεὸς ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ [τῷ Χριστῷ, Κεφαλῇ τε καὶ σώματι]
ᾧ ᾤρισε» (Πράξ. ιθ'. 31). Ἐὰν τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ ἦν νὰ
πειθαναγκάσῃ ὅλον τὸν κόσμον, ἢ νὰ σώσῃ ἕκαστον μέλος
τοῦ γένους τοῦ Ἀδάμ αἰωνίως, διατὶ τότε νὰ ὀνομάσῃ τὸν
μέλλοντα αἰῶνα Ἡμέραν τῆς Κρίσεως; Κρίσις σημαίνει **δί-
κην, δοκιμασία**, ἢ τοιαύτη δὲ τῆς λέξεως σημασία τότε-
πάγεται τόσον τὴν ἀπόρριψιν τῶν ἀκαταλλήλων, ὡς ἐξίσου
τὴν ἀποδοχὴν, εὐλογίαν καὶ μακαριότητα τῶν ἀποδειξθησο-
μένων ἀξίων. Ἡ δὲ κρίσις ἀποβλέπει εἴτε πρὸς ζωὴν ἢ πρὸς
θάνατον αἰώνιον.

Παρατηρήσατε τὴν περὶ προβάτων καὶ ἐρίφων παραβολὴν
τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἧτις ἀναφέρεται καὶ ἔχει τὴν ἐφαρμογὴν
αὐτῆς οὐχὶ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ εἰς
τὸν κόσμον κατὰ τὴν Χιλιετηρίδα: Ἡ παραβολὴ αὕτη ἄρχε-
ται λέγουσα: «Ὅταν ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δό-
ξῃ αὐτοῦ» — καὶ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου θρόνου αὐτοῦ —
εἰς καιρὸν καθ' ὃν, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, ἡ νύμφη
αὐτοῦ, οἱ «ἐκλεκτὴ» Ἐκκλησία, θέλει λάβει μέρος εἰς τὸν
θρόνον αὐτοῦ ἐν δόξῃ. «Τότε συναχθῆσονται ἐνώπιον αὐτοῦ
πάντα τὰ ἔθνη,» καὶ θέλει κρίνει ταῦτα διαχωρίζων τὰ
μὲν πρόβατα εἰς τὰ δεξιὰ τῆς εὐμενείας αὐτοῦ, τοὺς δὲ ἐρίφους
εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς δυσμενείας αὐτοῦ. Ὁ διαχωρισμὸς οὗτος
καὶ ἡ κρίσις θέλει ἀπασχολήσῃ ὁλόκληρον τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα,
κατὰ δὲ τὸ τέλος αὐτοῦ τὰ πρόβατα θὰ γείνωσι πάντα εὐ-
προσδεκτα εἰς τὴν εὐνοιαν τοῦ Πατρὸς, εἰς αἰωνίαν ζωὴν
οἱ δὲ ἀπειθεῖς «ἔριφοι», μετὰ τοῦ Διαβόλου τοῦ ἀρχηγοῦ αὐ-
τῶν, καὶ πάντων τῶν ἀσεβῶν καὶ κακοποιῶν, θέλουσι τιμω-

ρηθῆ με «ὄλεθρον αἰώνιον», με αἰώνιον ἀποκοπὴν ἀπὸ τῆς ζωῆς, ὅπερ γεγονὸς συμβολίζεται διὰ λίμνης πυρὸς καὶ θείου, ὅστις εἶναι ὁ Δεύτερος Θάνατος.

Αἱ Γραφαὶ παριστῶσι τὴν κρίσιν τῆς Μεγάλης ἐκείνης ἡμέρας τῆς Κρίσεως ὡς γενομένην ἐνώπιον μεγάλου λευκοῦ θρόνου ἀγιότητος καὶ δικαιοσύνης, καὶ εἰκονίζουσι τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κυρίου ὡς συνισταμένην ἐκ τοῦ ὅτι ὅσοι, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου ἐκείνου, ἐκαλλιέργησαν καὶ ἀνέπτυξαν τὸ πνεῦμα τοῦ οὐρανοῦ Πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, πρὸς τελειότητα, θέλουσι λογισθῆ ὡς λαὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ θέλει δοθῆ εἰς αὐτοὺς «ἡ Βασιλεία [ἡ γῆινη Βασιλεία] ἡ ἡτοιμασμένη δι' αὐτοὺς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου» Οἱ λοιποί, οἵτινες θὰ ἀμελήσωσι κατὰ τὴν εὐνοϊκὴν ἐκείνην εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξωσιν ἐν πλήρει μέτρῳ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης ὡς χαρακτηριστῆρά των, θέλουσι λογισθῆ ὡς οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου καὶ οἱ τοιοῦτοι, ὁμοῦ μετὰ Διαβόλου, θέλουσιν ἐξολοθρευθῆ

Παράβαλ. Ἀποκλ. κ'. 9—13.

ΑΝΤΙΛΥΤΡΟΝ — ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Τὸ περὶ ἀντικαταστάσεως δόγμα, σαφῶς μὲν διδασκόμενον ἐν ταῖς Γραφαῖς, στερεῶς δὲ διακρατούμενον καὶ πρεσβευόμενον ἐπὶ αἰῶνας παρὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐγκαταλείπεται σήμερον παρ' αὐτῶν, διότι, λογικευόμενοι οἱ ἄνθρωποι εὐκρινέστερον σήμερον ἢ κατὰ τὸ παρελθόν, δύνανται νὰ κρίνωσιν ὅτι, ἐὰν ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας εἶναι αἰώνιοι βάσανοι, καὶ ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἀντεκατέστησεν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπόμισιν τῆς ποινῆς ταύτης, τοῦτο φυσικῶς συνεπάγεται ὅτι, αὐτὸς τότε ὁ ἀντικαταστάτης ἡμῶν δέον νὰ βασανίζεται αἰωνίως, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀφεθῶμεν ἡμεῖς ἐλεύθεροι ἀπὸ τῆς ποινῆς τῆς ἁμαρτίας. Τὸ λογικὸν αὐτὸ ἐξαγόμενον εἶναι ἀρκούντως ἰσχυρόν: ἡ δὲ ὄλη ἐν τούτῳ δυσκολία ἐγκείται εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀρχικὴ πρότασις τοῦ συλλογισμοῦ εἶναι ψευδής — ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας δὲν εἶναι αἰώνιον βάσανοι, — οὐδὲ ἡ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ὀρισθεῖσα ποινὴ. Οὐχ ἦτιον, εἰς τὴν διάνοιαν πολλῶν παραμένει γενικὴ τις προκατάληψις κατὰ τῆς σκέσεως περὶ ἀντικα-

στάδεως, καὶ ἀφοῦ ἀκόμη κατανοήσωσιν ὅτι ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας εἶναι θάνατος, καὶ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠδύνατο νὰ γείνη καὶ ἐγένετο ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ θανάτῳ, καὶ ὑπέστη ἀκριβῶς ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος ὤφειλε νὰ ὑποστῇ ὑπὸ τὴν μᾶλλον θεικωτάτην καὶ μᾶλλον ἀπόλυτον ἔννοιαν τοῦ πράγματος. Πλεῖστοι, ὡς εἶπομεν, εἰσὶ προκατειλημμένοι κατὰ τῆς λέξεως ταύτης, τῆς λέξεως δηλ. **ἀντικατάστασις**, καὶ ἐρωτῶσιν, «**ὑπάρχει** που τῶν Γραφῶν ἐν χρήσει ἡ λέξις **ἀντικατάστασις**; Ἐὰν δὲ ὄχι, διατι νὰ γίνηται χρῆσις ταύτης».

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπαντῶμεν ὅτι αἱ Γραφαὶ εἶναι πλήρεις τῆς διακηρύξεως ὅτι ἠγοράσθημεν διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ Χριστὸς ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς παραδοὺς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον ὡς ἀντίλυτρον ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἀπολυτρώσῃ ἡμᾶς. Τι ἄλλο λοιπὸν εἶναι τὸ ἀντίλυτρον ἢ ἀντικατάστασις; Ἐὰν λοιπὸν ὑπάρχη τι τὸ ἀντικείμενον εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως **ἀντικατάστασις** ἀντίκειται ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν λέξιν **ἀντίλυτρον**.

Ὅταν ἀγοράζῃται τι, τὸ διὰ τὸ ἀγορασθὲν ἀντικείμενον πληρονόμενον ποσὸν **ἀντίκαθιστᾶ** τὸ ἀντικείμενον. Ἐπὶ παραδείγματι, εἰς ἀγοράσωμεν ἓνα ἄρτον ἀντὶ χρηματικοῦ τινος νομίσματος, ἀνταλλάσσομεν τὸν ἄρτον διὰ τοῦ χρήματος, δηλ. ἀντικαθιστῶμεν τὸ χρῆμα εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἄρτου. Ἐὰν ὁ γεωργὸς φέρῃ σάκκον σίτου εἰς τὸν μύλον, καὶ λαμβάνει ἀντ' αὐτοῦ ἴσον ποσὸν ἀλευρου, ὁ σῖτος ἐγένετο ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ ἀλεύρου καὶ τὸ ἄλευρον ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ σίτου : Τὸ ἓν εἶναι ἡ **ἀντίστοιχος ἀξία**, τὸ ἀντίλυτρον, ἢ ἀντικατάστασις τοῦ ἑτέρου. Οὕτως ὁθεν ἔχει τὸ ζήτημα τῆς ἀντικαταστάσεως, κατὰ τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον ἔννοιαν τῆς λέξεως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Κύριον ἡμῶν, τὸν ἄνθρωπον Χριστὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς θάνατον, ἀντίλυτρον, ἀντικατάστασιν ἐν θανάτῳ ὑπὲρ τοῦ Ἀδάμ (καὶ τοῦ γένους τὸ ὁποῖον ἀπώλεσεν ἐν αὐτῷ τὴν ζωὴν)—ἀντίλυτρον, ἀντικαταστάτην καὶ ἀντιτιμον ὑπὲρ πάντων. Πράξ. αὐ δὲ, τὰ σχεικῶς πρὸς τὴν περιπαῶσιν

τῆς ἀντικαταστάσεως γεγονότα εἰσὶ μᾶλλον ἀκριβῆ ἢ οἰασθή-
ποτε ἄλλης περιπτώσεως, ἣν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ἐξαι-
ρέσει μόνον ἐὰν πρόκηται περὶ ἀνταλλαγῆς αἰχμαλώτων ἐν
καιρῷ πολέμου, ὁπότε ἐπικρατεῖ μεγάλη περὶ τὴν ἀνταλλαγὴν
λεπτομέρεια, νὰ ἀνταλλάσσωνται τ. ἔ. ἀπλοῦς στρατιώτης ἀν-
τὶ ἀπλοῦ στρατιώτου, συνταγματάρχης ἀντὶ συνταγματάρχου,
στρατηγὸς ἀντὶ στρατηγοῦ, ἀντίστοιχὸς τις ἀξία ἀπαιτούμενη
ἐκατέρωθεν τῶν ἐμπολέμων, ἄνθρωπος δι' ἄνθρωπον. Ἡ
ἀγορὰ τοῦ ἄρτου διὰ χρήματος δὲν εἶναι καὶ τόσον τέλειον
εἰκονικὸν παράδειγμα, διότι ὁ ἄρτος καὶ τὸ ἀργύριον, καίτοι
εἶναι τῆς αὐτῆς ἀξίας, δὲν εἶναι ἐκ τοῦ ἰδίου εἴδους ἐν τῇ
περιπτώσει ὅμως τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ὁ Θεὸς
ἀπήτησεν ὅπως ὑπάρχη τελεία ἀντιστοιχία κατὰ τὴν φύσιν,
τὴν τελειότητα, καὶ τὸ πᾶν — τέλειον ἀντιστάθμισμα ἢ ἀντι-
κατάστασις, τελείως ἀντίστοιχος ἀξία ἔδει νὰ πληρωθῆ, πρὶν
ἢ τὸ γένος ἀπελευθερωθῆ ἀπὸ τῆς θείας καταδίκης.

Μια τις ἐκδοχὴ ἢ χρῆσις τῆς λέξεως «ἀντικατάστα-
σις» κοινὴ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, συνετέλεσεν ὥστε νὰ ἐ-
πέλθη σύγχυσις τῆς ἐννοίας ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος
ζήτημα ἐν καιρῷ στρατιολογίας διὰ πόλεμον ὁπότε ὁ κλη-
ρὸς λαγχάνει εἰς τινα νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν, ἐπιτρέ-
πεται ἐνίοτε εἰς αὐτὸν νὰ εὕρῃ ἀντικαταστάτην, ὅστις λαμβά-
νει τὴν θέσιν αὐτοῦ, καὶ ὑπηρετεῖ ἀντὶ αὐτοῦ ἐν τῷ στρατῷ,
τοῦ ἀνθρώπου τότε, τοῦ οὕτω ἀντικαθισταμένου, ἀπαλλασσο-
μένου τοῦ λοιποῦ πάσης ὑποχρεώσεως στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.
Ἡ εἰδικὴ δ' αὕτη χρῆσις τῆς λέξεως «ἀντικατάστασις», ἐν σχέ-
σει πρὸς στρατιωτικὰ ζητήματα, εἶναι ἐν πλήρει σχεδὸν πρὸς
τὸ ζήτημα ἡμῶν ἁρμονία, καθ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος, ὅστις γίνε-
ται δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ ὑπαλλήλου ὡς ἀντικατα-
στάτης τοῦ ἀπαλλασσομένου, δέον ν' ἀνταποκρίνηται εἰς τὰ
φυσικὰ κανονικὰ μέτρα, τὰ κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἀπαι-
τούμενα ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Δεύτερον ἀνάγκη
νὰ εἶναι ἄνθρωπος ὅστις δὲν ἐκκληρώθῃ ὁ ἴδιος, καὶ ἐπο-
μένως εἶναι ἐλεύθερος νὰ προσφέρῃ ἑαυτὸν ὡς ἀντικαταστά-
την. Τὰ χαρακτηριστικὰ δὲ ταῦτα ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν
ὑπὸ ἐξέτασιν περίπτωσιν. Ὁ Κύριος ἡμῶν προσεφέρθη νὰ

γείνη ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ Ἀδάμ. Ἀνταπεκρίθη ἐπίσης τελείως εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θείας κυβερνήσεως, καθ' ὅτι ὁ ἔδιος δὲν διειτέλει ἤδη ὑπὸ καταδίκην θανάτου, ὁπότε ἔλαβε τὴν θέσιν ἡμῶν, ὅτε προσέφερον ἑαυτὸν καὶ ἐγένετο δεκτός. Εἶχεν ὅλως ἐλευθέραν ζωὴν ὅπως δώση διὰ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ζωὴν τοῦ Ἀδάμ.

Ἄλλ' εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ μεταξὺ τῶν δύο ἀντικαταστατῶν παραλληλισμὸς λήγει, διότι, ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ στρατιώτου ἢ κληρωσις ἢ καταδίκη αὐτοῦ ἦν ἀ συμμετάσχη εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τὰς δυσχερείας αὐτοῦ, τὰς δοκιμασίας του, κλπ. ἐνῶ, ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Ἀδάμ ἢ κληρωσις ἢ ἢ ἐπ' αὐτοῦ καταδίκη, ἦν εἰς θάνατον. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων χρήσεων τῆς λέξεως «ἀντικατάστασις» ὑπάρχουσα ἄρμονία λήγει, ὁπότεν ὁ στρατιώτης γίνεται δεκτός καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν στρατιωτικὴν του ὑπηρεσίαν — τοῦ τοιούτου ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὴν παρὰ Θεοῦ ἀποδοχὴν τῆς προσφορᾶς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ τῆς μεταβάσεως αὐτοῦ εἰς θάνατον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ στρατιώτου ἐγένετο δεκτός εἰς τὸν στρατὸν, διὰ τοῦτο τὸ ὄνομα τοῦ κληρωτοῦ ἐξηλείφθη ἐκ τῶν καταλόγων τῶν κληρωτῶν, ὡς ἀπαλλαγέντος. Ὅποτεν δ' ὁμοίως ὁ Χριστὸς εἰσηλθεν εἰς τὸν θάνατον ὑπὲρ τοῦ Ἀδάμ, τὸ ὄνομα τοῦ Ἀδάμ ἐξηλείφθη ἐκ τοῦ καταλόγου ὅσον ἀφορᾷ τὴν θείαν καταδίκην. Ὁ παραλληλισμὸς δ' οὗτος δὲν ἐκτείνεται περαιτέρω.

Θὰ πράξωμεν δὲ φρονίμως, ἀναμφιβόλως, ὅπως μὴ ἐπιβάλλωμεν τὴν λέξιν ταύτην, «ἀντικατάστασις ἐπὶ ἐκείνων οἵτινες εἰσιν ἤδη προκατειλημμένοι, συνεπεία παρανοήσεως τοῦ ζητήματος, καὶ οἵτινες ἐξ αἰτίας τῆς τοιαύτης αὐτῶν προκαταλήψεως, ἐνδέχεται νὰ κωλύωνται εἰς τὸ νὰ παρᾶσχωσιν εἰς τὸ ζήτημα τὴν δέουσαν, τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀμερόληπτον προσοχὴν καὶ ἐξέτασιν. Ἐντιούτοις, δεόν νὰ ἐξετάσωμεν σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο τὰς ἰδίας ἡμῶν καρδίας, ὅπως διατελῶμεν κατὰ βάθος πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀντικαταστάσεως, ἧς εἶναι αὐτὴ αὕτη ἢ ἰδέα καὶ τὸ νόημα τοῦ ἀντιλύτρου. Πᾶς δ' ὅστις, μετὰ τὴν δέουσαν κατανόησιν τοῦ ζητήματος, ἀπιστεῖ εἰς τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς

ἦν ὁ ἡμέτερος ἀνικατασιάτης, οὗτος δὲν ἀσκεῖ πίστιν εἰς τὸ ἀντίλυτρον, καὶ ἐπομένως σιερεῖται τῆς πίστεως ἧς δικαιοῖ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

ΔΕΝ ΗΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ ΕΤΕΡΟΝ ΤΙ ΣΧΕΔΙΟΝ ΣΩΤΗΡΙΑΣ;

Πολλοί, οἵτινες βλέπουν τὸ ζήτημα τοῦ ἀντιλύτρου ἀτελῶς καὶ μόνον, τείνουν ν' ἀμφισβητήσωσι τὸ ζήτημα, καὶ λέγουσιν ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσι διατι ὁ Θεὸς δὲν ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν κόσμον κατὰ τινὰ ἄλλον τρόπον, εἰμὴ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀνικατασιάτου ἢ ἀντιλύτρου τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀπαντῶμεν ὅτι, ὡς ἐξετάζουσι τὸ ζήτημα ἐξετάζουσιν αὐτὸ ὅλως ἀκαταλλῆλως. Ἡ ἐρώτησις ἦν ὤφειλον ν' ἀποτεινῶσιν εἰς ἑαυτοὺς δὲν εἶναι ἂν ὁ Θεὸς ἠδύνατο νὰ υἰοθετήσῃ ἄλλον τινὰ τρόπον, ἀλλὰ, υἰοθέτησεν ἄλλον τινὰ τρόπον, ἢ υἰοθέτησε μόνον τὸ σχέδιον τοῦ ἀντιλύτρου.

Ἀναμφιβόλως ἡ θεία σοφία θὰ ἠδύνατο νὰ υἰοθετήσῃ ἕτερόν τι σχέδιον σωτηρίας διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς θεικῶς δεδομένον ὅτι οὐδὲν ἕτερον σχέδιον ἦν δυνατὸν νὰ ἐξευρεθῇ, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι καλλίτερον, καὶ, καθ' ὅσον ἡ κρίσις καὶ αἱ γνώσεις ἡμῶν δύνανται νὰ φθάσωσιν, οὐδὲν ἄλλο σχέδιον ἦν δυνατὸν νὰ ἐπινοηθῇ καὶ παρ' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Παντοδυνάμου, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἐξἴσου καλὸν ὅσον τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον αὐτὸς υἰοθέτησε, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν πασῶν τῶν συναφῶν περιστάσεων, συνθηκῶν καὶ ποθητῶν αποτελεσμάτων. Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ὁ Θεὸς δὲν υἰοθέτησε διάφορόν τι σχέδιον ἐν τῇ πρὸς τοὺς πεπιωκότας ἀγγέλους πολιτεία αὐτοῦ, μαρτυρεῖ, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἠδύνατο νὰ υἰοθετήσῃ διάφορόν τι σχέδιον καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν πεπιωκότα ἀνθρώπον πολιτεία αὐτοῦ. Θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἔπραξε πρὸς τοὺς ἀγγέλους, ἀλλ' ὡς εἶδομεν,*

* Ἴδε «Τὶ διδάσκουσιν αἱ Γραφαὶ περὶ Πνευματισμοῦ». — Ἀποσιέλλεται παρὰ τοῦ «Γραφείου Χαραυγῆς Χιλιετηρίδος», Ὁδὸς Φραγκιαδῶν Ἀριθ. 2. εἰς Πειραιᾶ ἀντίλεπτων 60.

τὸ τοιοῦτον δὲν θὰ ἦτο μᾶλλον εὐνοϊκόν, ἴσως μάλιστα ἦκιστα ἐπιθυμητόν, εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν πολλῶν.

Καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελομεν ὑποθέσει διὸ παρόμοιος ἀριθμὸς ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας ἤθελεν εὐλογηθῆ καὶ ἐπαναχθῆ τελικῶς εἰς τελειότητα διὰ τοιαύτης ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας ἢ πολιτείας, θὰ διεβλέπομεν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἄλλα μειονεκτήματα ἐν τῇ τοιαύτῃ μεθόδῳ ἐπὶ παραδείγματι. (1) πόσον ἀσυγκρίτως φοβερωτέρα ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἡθικὴ τοῦ ἡμετέρου γένους κατάστασις, εἰ ἂν ἀφήνετο νὰ διατελῆ κάτοχον τῶν πλήρων διανοητικῶν καὶ φυσικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, καὶ ἐπειρέπετο νὰ καταρρεύσῃ ἡθικῶς καὶ μόνον! Ὅποιαν ποσότητα ἁμαρτίας δύναται νὰ ἐκμάθῃ ὁ ἄνθρωπος ἐντὸς βραχυτάτης περιόδου δέκα, εἴκοσι, πενήκοντα ἢ ἑκατὸν ἐτῶν, καὶ ὅποια βάθῃ κακίας καὶ πονηρίας θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνερευνήσῃ καὶ κατορθώσῃ, εἰ ἂν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐξηκολούθει ζῶν μὲ ἀπαραμειώτους δυνάμεις ἐπὶ ἕξ χιλιάδας ἔτη, κεχωρισμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὴ καταδεδικασμένον εἰς θάνατον.

(2) Τοιοῦτον σχέδιον σωτηρίας καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελεν διαλάβει, ἐπιπέλους, τόσον μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων ὄσους καὶ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς προέκρινε, οὐδέποτε ὁμοῦς ἤθελεν ἀποκαλύψει ἡμῖν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν τὸς ιδιότητας τοῦ θείου χαρακτῆρος. (α) Βλέπομεν τὴν Δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐπιβολῇ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, καὶ «ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ», ἀλλὰ γεννηθέντας ἀπλῶς ἐν ἁμαρτία καὶ συλληφθέντας ἐν ἀνομίᾳ, τοὺς μορφωθέντας ἁμαρτωλοὺς διὰ τῆς κληρονομικότητος (Ρωμ. ε'. 14, 12. Ψαλμ. να'. 5) Ἀπεκάλυψε δὲ εἰς ἡμᾶς οὕτω δικαιοσύνην, ἣτις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐξαγνίζει τὸν ἔνοχον, καὶ οὐδὲν κατώτερον τῆς ἀπολύτου τελειότητος θέλει ἀναγνωρίσει. (β) Ἀπεκάλυψεν ἐπίσης εἰς ἡμᾶς ἀγάπην ἀπείρως μεγαλειότεραν παρ' ὅτι ἡμεῖς θὰ ἠδυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν, — ἣτις ἠκολούθησεν ἡμᾶς, καὶ ἣτις κατέλαβεν ἡμᾶς «ἐνῶ ἡμεῖς εἴμεθα εἰσέτι ἁμαρτωλοί», δαπάνῃ τῆς μεγάλης ἀπολυτρωτικῆς τιμῆς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀνακτήσεως καὶ ἐπανορθώσεως. (γ) Ἡ ἀποδοχὴ δὲ τοῦ

τοιούτου σχεδίου, τοῦ ἀφορῶντος τὴν καταδίκην τοῦ ἀνθρώπου εἰς θάνατον, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἀκολούθως, εἰς τὸν πρὸς τοῦτο ὠρισμένον καιρὸν, τὴν ἐπαναφορὰν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θανάτου δι' ἀναστάσεως, παρέχει εὐκαιρίαν διὰ τὴν ἐπίδειξιν τῆς **Θείας Δυνάμεως** εἰς βαθμὸν ἀπείρως ὑπέριερον παρ' ὅτι ἐξεδηλώθη αὐτὴ κατὰ τὴν δημιουργίαν, ὅσον μεγάλα καὶ θαυμαστά καὶ ἄν ἦσαν πάντα τὰ ἔργα τῆς πρώτης δημιουργίας διότι, ἀναμφισβητήτως, ἀπαιτεῖται μεγαλειτέρα δύναμις πρὸς πραγματοποίησιν τῆς θείας ὑποσχέσεως περὶ ἀναστάσεως τῶν ἑκατομμυρίων τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, αἵτινες ἔζησαν καὶ ἀπέθανον — νὰ ἐξαγάγῃ δηλονότι, αὐτοὺς ἐκ τοῦ τάφου ἀπαραλλάκτως τοὺς ἰδίους ὅπως ἦσαν πρότερον, ἀκόμη καὶ μὲ τὴν ἰδίαν αὐτῶν συνειδητότητα — παρ' ὅση ἀπητεῖτο διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου. (δ) Τὸ θεῖον τοῦτο σχέδιον, ὁποῖαν τελείως ἐκπληρωθῆ θέλει καταδείξει θεῖαν **σοφίαν**, εἰς τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο σχέδιον ἦν δυνατὸν νὰ καταδείξῃ ταύτην, καθ' ὅσον ἡμεῖς τοῦλάχιστον εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ κρίνωμεν περὶ ἄλλων σχεδίων. Θέλει δείξει πῶς ὁ Θεὸς ἐγνώριζε τὸ τέλος ἐξ ἀρχῆς, καὶ πῶς διηύθυνε τὰ πάντα κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἄγγελοι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσωσι τὸν σκοπὸν καὶ τὴν πρόθεσιν τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ, καὶ καθ' ὃν χρόνον ἀκόμη οἱ πεπτωκότες ἄγγελοι καὶ ὁ Διάβολος ὑπέθετον ὅτι ἐματαίουν τὸ θεῖον θέλημα. Θέλει ἐπίσης καταστῆ κατὰδηλον, πέραν πάσης ἀμφισβητήσεως, ὅτι ὁ Θεὸς δύναται νὰ κάμῃ ὥστε τὰ πάντα νὰ συνεργῶσιν εἰς τὸ ἀγαθόν, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας βουλῆς. Θέλει δὲ τέλος διαδηλωθῆ ὅτι, ὁ λόγος ὁ ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ δὲν ἐπιστρέφει κενὸς εἰς Αὐτόν, ἀλλ' ἐκτελεῖ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ εὐοδοῦται εἰς ὅ, τι ἀποσιέλλει αὐτόν. — Ἡσα. νε'. 11.

Ἐπὶ πλέον, ἐὰν ὁ Θεὸς ἀπεδέχετο ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀνθρώπον τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον ἐφήρμοσεν εἰς τοὺς ἁμαρτήσαντας ἀγγέλους, ἢ οἰονδήποτε ἄλλο σχέδιον τὸ ὁποῖον ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνυπάρχῃ εἰς αὐτὰ τόσον μεγάλη καὶ ἔξοχος εὐκαιρία διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Ἐκκλησίας

τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπως αὕτη χρησιμεύσῃ ὡς σῶμα τοῦ Χριστοῦ, διότι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ ἡ αὐτὴ μεγάλη καὶ ἔξοχος εὐκαιρία διὰ τὴν δοκιμασίαν τῆς πιστότητος, ἀφοσιώσεως καὶ ὑπακοῆς τοῦ Λόγου πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα, καὶ συνεπῶς διὰ τὴν ὑπερύψωσιν αὐτοῦ ὅπως γείνη κοινωνὸς τῆς θείας φύσεως, — οὐδὲ ἡ εὐκαιρία διὰ τὸ μικρὸν ποίμνιον τῶν λελυτρωμένων ἵνα βαδίσωσιν εἰς τὰ ἴχνη αὐτοῦ. Τέλος δὲ, κατανοοῦμεν ἤδη ὅτι τὰ μαθήματα ταῦτα δὲν προωρίσθησαν ἀπλῶς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντα τὰ ναητικά πλάσματα τοῦ Θεοῦ, τὰ ἐπὶ ἐπὶ παντὸς ἐπιπέδου ὑπάρξεως, καὶ οὐχὶ μόνον δι' ὀλίγους τινὰς αἰῶνας, ἀλλὰ δι' ἅπασαν τὴν αἰωνιότητα.

« Ὡ βᾶθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;..... ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν». — Ρωμ. ια'. 33,36.

